

«Мувофиқа шуд»
Вазири молияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
С.Начмиддинов
аз «18» январи соли 2013
№3-12а/9

«Тасдиқ карда шудааст»
бо Фармоиши
Кумитаи андози назди
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз «11» январи соли 2013
№1-Ф

ДАСТУРАМАЛ «Дар бораи ҳисоб ва пардохт намудани андози иҷтимоӣ»

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Дастурамал дар бораи ҳисоб ва пардохт намудани андози иҷтимоӣ (минбаъд – «Дастурамал») дар асоси қисми 9 моддаи 218 Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд – «Кодекси андоз») таҳия шуда, супорандагони андоз, тартиби ҳисобкунӣ, пардохт, супоридани ҳисоботҳои андозӣ ва дигар унсурҳои андозбандиро бо андози иҷтимоӣ муайян мекунад.

2. СУПОРАНДАГОНИ АНДОЗ

2. Супорандагони андози иҷтимоӣ инҳо мебошанд:

а) шахсони ҳуқуқӣ, воҳидҳои алоҳидаи онҳо, муассисаҳои доимии ғайррезидентҳо ва соҳибкорони инфиродӣ – корфармоён, ки ба шахсони воқеӣ-резидентҳои бо онҳо дар асоси шартномаҳои (қарордодҳои) меҳнатӣ ё бе шартнома ҳамчун коргарони кироя кор мекунанд, музди меҳнат, подошпулӣ ва манфиатҳои дигар медиҳанд;

б) шахсони ҳуқуқӣ, воҳидҳои алоҳидаи онҳо, муассисаҳои доимии ғайррезидентҳо ва соҳибкорони инфиродӣ, ки ба шахсони воқеӣ-резидентҳои ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба кайд гирифтанишуда дар асоси шартномаҳои дорой хусусияти граждании ҳуқуқӣ ё бе шартнома дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаққи хизматҳои расонидашударо (корҳои иҷрошударо) ҷуброн менамоянд;

в) шахсони воқеии дар зербандҳои а) ва б) банди 2 ҳамин Дастурамал пешбинигардида, ки пардохт гирифтаанд;

г) шахсони воқеие, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ғайриҷаҳати соҳибкории инфиродӣ машғуланд, аз ҷумла онҳое, ки ба сифати аъзои хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ) бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ ғайриҷаҳат мекунанд.

3. Агар андозсупоранда дар як вақт ба якчанд категорияҳои

андозсупорандагони дар банди 2 ҳамин Дастурамал пешбинигардида мансуб бошад, ӯ доир ба ҳар як ҳолат андозро ҳисоб ва пардохт менамояд.

4. Супорандагони дар зербандҳои а) ва б) банди 2 ҳамин Дастурамал пешбинишуда суғуртакунандагон номида мешаванд.

5. Супорандагони дар зербанди в) банди 2 ҳамин Дастурамал пешбинишуда суғурташудагон номида мешаванд.

6. Супорандагони дар зербанди г) банди 2 ҳамин Дастурамал пешбинишуда – ҳамзамон суғуртакунанда ва суғурташаванда номида мешаванд.

***Мисол:** Соҳибкори инфиродӣ Каримов, ки дар асоси Шаҳодатнома фаъолияти соҳибкориро амалӣ менамояд ба муҳосиб, ки бо ӯ шартномаи меҳнати баста шудааст музди меҳнат пардохт менамояд.*

Дар мисоли мазкур соҳибкори инфиродӣ Каримов ҳамчун корфармо нисбат ба муҳосиби худ дар асоси зербанди а) банди 2 ҳамин Дастурамал ҳангоми пардохти музди меҳнат супорандаи андози иҷтимоӣ, яъне суғуртакунанда эътироф карда мешавад.

Муҳосиб даромадро дар шакли музди меҳнат гирифта дар асоси зербанди в) банди 2 ҳамин Дастурамал супорандаи андози иҷтимоӣ доништа шуда ва барои мақсадҳои Дастурамали мазкур суғурташаванда номида мешавад.

Каримов ҳамчун соҳибкори инфиродӣ, дар асоси зербанди г) банди 2 ҳамин Дастурамал нисбати даромади худ аз фаъолияти соҳибкорӣ супорандаи андози иҷтимоӣ эътироф карда шуда, дар яквақт суғуртакунанда ва суғурташаванда ба ҳисоб меравад.

***Мисол:** Шаҳрванди ИМА Джон Брукс (ғайррезиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон) дар доираи шартномаи меҳнатӣ дар ҚДММ «А» ба сифати мушовири Директор кор мекунад. Барои январи соли 2013 ба ӯ ба андозаи 1000 сомонӣ музди меҳнат ҳисоб карда шудааст.*

Дар мисоли мазкур ҚДММ «А» ва шаҳрванди ИМА Джон Брукс супорандаи андози иҷтимоӣ намебошанд, чунки дар асоси зербандҳои а), б) ва в) банди 2 ҳамин Дастурамал супорандагони андози иҷтимоӣ танҳо шахсони резидент, инчунин шахсоне, ки ба шахсони воқеии-резидент даромад пардохт менамоянд, шуда метавонанд.

7. Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки муҳоҷирони меҳнатӣ мебошанд ҳуқуқ доранд ба мақомоти андози маҳалли зисташон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо аризаи хаттӣ муроҷиат намуда, ихтиёран супорандаи андози иҷтимоӣ шаванд ва онро дар ҳаҷм ва бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт намоянд.

3. ОБЪЕКТИ АНДОЗБАНДӢ

8. Барои андозсупорандагони дар зербандҳои а) ва в) банди 2 ҳамин Дастурамал объекти андозбандӣ инҳо мебошанд:

а) музди меҳнат, подошпулӣ ва даромадҳои дигари мутобиқи боби 7 («Даромадҳо дар шакли музди меҳнат») ҳамин Дастурамал муайяншаванда, ки аз ҷониби андозсупоранда ба манфиати кормандони кироя пардохт мешаванд;

б) пардохтҳо, подошпулӣ ва ҳар гуна даромад ба манфиати шахси воқеӣ пардохтшаванда, ки дар зербандҳои а) ва б) банди 2 ҳамин Дастурамал нишон дода нашудааст. Яъне, ҳамагуна пардохтҳо, подошпулиҳо, ва дигар даромадҳо ба манфиати шахсони воқеӣ, ки бо шартномаи меҳнатӣ кор намекунанд ва ё шахсоне, ки дар доираи шартномаҳои граҷданию ҳуқуқӣ иҷрои кор намекунанд ё хизмат намерасонанд;

Мисол: ЧДММ «А» ба муассисаи таъбобатӣ барои таъбобати шаҳрванд Каримов, ки корманди кирояи Ҷамъият намебошад ба андозаи 2000 сомонӣ бо тариқи ройгон пардохт намудааст. Инчунин, Ҷамъият бо Каримов ягон шартномаи граҷданию ҳуқуқӣ оид ба иҷрои кор ё хизматрасонӣ надорад. Дар мисоли мазкур пардохт ба андозаи 2000 сомонӣ барои ЧДММ «А» ва шаҳрванд Каримов мутобиқи зербанди б) банди 8 ҳамин Дастурамал объекти андозбандӣ доир ба андози иҷтимоӣ эътироф карда мешавад.

Мисол: ЧДММ «А» ба шаҳрванд Самиев С., ки дар натиҷаи офатҳои табиӣ зарар дида буд ба андозаи 3000 сомонӣ кӯмаки моли ройгон (бебозгаиш) расонид. Бо вучуди ин Самиев С. корманди кирояи Ҷамъият намебошад ва ягон шартномаи граҷданию ҳуқуқӣ Самиев С. ва Ҷамъиятро ба ҳам пайваस्त наменамояд.

Дар мисоли мазкур пардохт ба андозаи 3000 сомонӣ барои ЧДММ «А» ва шаҳрванд Самиев С. объекти андозбандӣ доир ба андози иҷтимоӣ ҳисобида мешавад.

9. Барои андозсупорандагони дар зербандҳои б) ва в) банди 2 ҳамин Дастурамал пешбинигардида объекти андозбандӣ музди меҳнат, подошпулӣ ва манфиатҳои дигар мутобиқи шартномаҳои (қарордодҳои) меҳнатӣ ва граҷданию ҳуқуқӣ оид ба иҷрои корҳо, хизматрасониҳо, аз ҷумла пардохт ва подошпулӣ мутобиқи шартномаҳои муаллифӣ мебошад, ки андозсупорандагон ба манфиати шахсони воқеие мепардозанд, ки соҳибкорони инфиродӣ намебошанд.

Мисол: ЧДММ «А» бо шахси воқеӣ Курбонов, ки соҳибкори инфиродӣ намебошад шартномаи хизматрасонӣ бастааст, ки предмети он тарҷумаи ҳуҷҷатҳо аз забони англисӣ ба забони давлатӣ мебошад. Арзиши хизматрасонӣ дар шартнома барои тарҷумаи ҳар як саҳифа 10 сомонӣ нишон

дода шудааст. Бо санади қабул ва супурдани хизматрасонӣ ҳаҷми хизматҳои расонидашуда 800 сомониро ташиқил дод.

Мутобиқи моддаи 9 Кодекси андоз хизматрасонии шахси воқеӣ дар доираи шартномаҳои гражданию ҳуқуқӣ ҳамчун кори кироя муайян карда шуда, фармошигари хизматрасонӣ нисбат ба шахси воқеӣ ҳамчун корфармо эътироф карда шуда, шахси воқеии хизматрасон корманди кироя эътироф мешавад ва арзиши хизматрасониҳо ҳамчун музди меҳнат муайян карда (баҳо дода) мешаванд.

Бинобар ин, пардохт ба манфиати Курбонов мутобиқи банди 9 ҳамин Дастурамал объекти андозбандии андози иҷтимоӣ ҳамчун барои сугуртакунанда (ЧДММ «А») ва ҳамчунин барои шахси сугурташаванда (Курбонов) мебошад.

Агар шахси воқеии хизматрасон дар доираи шартномаи гражданию ҳуқуқии ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба қайд гирифта шуда бошад пас ҳангоми пардохти даромад объекти андозбандии андози иҷтимоӣ пайдо намешавад. Дар ин вақт манбаи пардохт (шахси даромадро пардохткунанда) вазифадор аст нусхаи ҳамаи ҳуҷҷатҳои (шаҳодатнома, патент, ҳуҷҷатҳои бонкӣ доир ба пардохти маблағи патент барои давраи хизматҳои расонидашуда ва дигар ҳуҷҷатҳо) тасдиқкунандаро, ки шахси хизматрасон бо тариқи даркорӣ ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба қайд гирифта шудааст, дошта бошад.

10. Мутобиқ ба бандҳои 8 ва 9 ҳамин Дастурамал ба объекти андозбандӣ дохил намешаванд:

а) маблағҳое, ки дар доираи шартномаҳои гражданию ҳуқуқӣ, ки мавзӯи онҳо гузариши ҳуқуқи моликият ё дигар ҳуқуқи молӣ ба молу мулк (ҳуқуқи молу мулкӣ) мебошад, инчунин шартномаҳои марбут ба додани ҳуқуқи истифодаи молу мулк (ҳуқуқи молу мулкӣ) пардохт шудаанд;

б) маблағҳое, ки дар асоси шартномаҳои (қарордодҳои) меҳнати бо филиал ва намояндагии шахсони ҳуқуқӣ-резидентҳои берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қарордошта басташуда ба манфиати шахсони воқеие пардохт мешаванд, ки шаҳрвандони хориҷӣ ё шахсони бешаҳрванд мебошанд;

в) маблағҳое, ки ба манфиати шахсони воқеӣ - шаҳрвандони хориҷӣ ё шахсони бешаҳрвандӣ бо сабаби аз ҷониби онҳо анҷом додани фаъолият берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи шартномаҳои басташудаи хусусияти гражданию ҳуқуқидошта, ки матлаби онҳо иҷрои кор, расонидани хизмат мебошад, пардохт шудаанд;

Мисол: Шахси воқеӣ Содиқов, ки соҳибкори инфиродӣ намебошад аз рӯи шартномаи иҷора биное, ки моликияти ӯ мебошад ба ЧДММ «А» барои истифодаи муваққатӣ медиҳад. Мутобиқи шартномаи иҷора (шартномаи гражданию ҳуқуқӣ) пардохти ҳармоҳаи иҷора 1000 сомониро ташиқил медиҳад. Дар мисоли мазкур мутобиқи зербанди а) банди 10 ҳамин

Дастурамал ҳангоми дар доираи шартномаҳои граҷданию ҳуқуқӣ (шартномаи иҷора) пардохт намудани пардохти иҷора ба манфиати шахси воқеӣ Содиқов объекти андозбандии андозии иҷтимоӣ дар тарафҳои шартнома ба вуҷуд намеояд.

***Мисол:** Кооперативи истеҳсолӣ «Б» аз шахси воқеие, ки соҳибкори инфиродӣ намебошад маҳсулоти хоҷагии қишлоқи ҳуқуқӣ моликияти дар ихтиёрдоштаи ӯро меҳарад. Дар мисоли мазкур ҳам мутобиқи зербанди а) банди 10 ҳамин Дастурамал ҳангоми пардохт намудани даромад ба шахси воқеӣ объекти андозбандии андозии иҷтимоӣ ба вуҷуд намеояд.*

11. Барои андозсупорандагони дар зербанди г) банди 2 ҳамин Дастурамал пешбинигардида (шахсони воқеие, ки фаъолияти соҳибкориро дар асоси Шаҳодатнома амалӣ менамоянд), объекти андозбандӣ даромади умумӣ аз фаъолияти соҳибкорӣ мебошад.

12. Шахсони воқеии фаъолияти соҳибкории инфиродиро тибқи патент анҷомдиҳанда ва аъзои хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ), ки фаъолияти кишоварзиро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ анҷом медиҳанд андозии иҷтимоиро бо меъёр ва тартиби пешбиниамудаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №451 аз 31 августи соли 2012 пардохт менамоянд.

Мутобиқи қисми 2 қарори мазкур «Барои аъзоёни хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ), ки фаъолияти кишоварзиро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ анҷом медиҳанд, меъёри андозии иҷтимоӣ ба андозаи 10 сомонӣ дар як моҳ муқаррар гардидааст. Маблағи пардохти андозии иҷтимоии аъзои хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ) бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ метавонад аз андозии муқарраршуда зиёдтар бошад».

Маблағи андозии иҷтимоӣ барои ҳар моҳ ва барои ҳар як аъзои хоҷагии деҳқонӣ (фермерӣ), ки фаъолияти кишоварзиро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ анҷом медиҳанд пардохта шуда аз фаъолияти хусусияти мавсимидоштаи чунин хоҷагиҳо ва аз даромади аъзоёни ин хоҷагиҳо вобастагӣ надорад. Яъне, андозаи солони ҳади ақали андозии иҷтимоӣ барои як аъзои хоҷагӣ бояд на кам аз 120 сомониро ташиқ диҳад. Талаботи мазкур ба роҳбарони хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ) низ, ки фаъолияти кишоварзиро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ анҷом медиҳанд, ки онҳо мутобиқи моддаи 22 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ” ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба қайд гирифта шудаанд татбиқ мегардад. Ба тарзи дигар гӯем роҳбарони хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ), ки фаъолияти кишоварзиро бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ анҷом медиҳанд, ки ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба қайд гирифта шудаанд, ҳамчунин андозии иҷтимоиро ба андозаи на кам аз 10 сомонӣ пардохт менамоянд.

Қайд кардан зарур аст, ки ҳар як аъзои хоҷагии деҳқонӣ (фермерӣ) мисли ҳамагуна дигар шахси сугурташуда мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи баҳисобгирии инфиродӣ дар низоми сугуртаи ҳатмии нафақавӣ” таҳти №860 аз 3 июли соли 2012 бо мақсади:

а) ташикил намудани шароит барои муқаррар намудани нафақаи суғуртавӣ мутобиқи натиҷаҳои меҳнати ҳар як шахси суғурташуда;

б) таъмини пурра ва дурусти маълумотҳо дар бораи музди меҳнат, дигар даромаҳо ва собиқаи суғуртавӣ, ки ҳангоми муқаррар намудани он андозаи нафақаи суғуртавиरो муайян мекунанд;

в) муқаррар намудани нафақаҳои суғуртивӣ дар асоси собиқаи суғуртавии шахсони суғурташуда ва пардохтҳои суғуртавии аз ҷониби онҳо пардохтшуда;

г) ташикил намудани шароит барои назорати супоридани пардохтҳои суғуртавӣ аз ҷониби шахсони суғурташуда;

д) содда намудани тартиб ва тезонидани қоидаҳои муқаррар намудани нафақаи суғуртавӣ барои шахсони суғурташуда

Бояд рақами суғуртавии мушаххасро бо тартиби пешбининамудаи қонуни мазкур гиранд ва шаҳодатномаи ҳатмии нафақаи суғуртавӣ дошта бошанд, ки дорои рақами суғуртавии мушаххас, суратҳисоби инфиродӣ, санаи бақайдгирӣ ба сифати шахси суғурташуда, ном, насаб ва номи падарӣ бошад.

Мутобиқи моддаи 4 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ)» таҳти №526 аз 19 майи соли 2009:

1. Аъзоёни хоҷагии деҳқонӣ падару модар (волидайн), ҳамсарон (зан, шавҳар), фарзандон ва дигар шахсони қобилияти меҳнат, ки дар меҳнати якҷояи ин хоҷагӣ банд мебошанд, шуда метавонанд.

2. Аъзогӣ дар хоҷагии деҳқонӣ бо бақайдгирӣ дар дафтарчаи меҳнатӣ ва шартнома дар бораи фаъолияти якҷояи аъзоёни хоҷагии деҳқонӣ мӯйян карда мешавад.

3. Шахсоне, ки дар хоҷагии деҳқонӣ аз рӯи шартномаи меҳнатӣ кор мекунанд, ба ҳайати хоҷагии деҳқонӣ дохил намешаванд ва муносибатҳои меҳнатии онҳо тибқи Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда мешавад.

Бинобар ин, меъёрҳои пешбининамудаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти № 451 аз 31 августи соли 2012 танҳо барои аъзоёни хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ) пешбинӣ карда шудаанд. Шахсоне, ки дар хоҷагиҳои деҳқонӣ аз рӯи шартномаҳои меҳнатӣ кор мекунанд, ба ҳайати хоҷагии деҳқонӣ дохил намешаванд ва муносибатҳои меҳнатии онҳо бо Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда шуда андозбандии ҷунин шахсон бо андози иҷтимоӣ ва андози даромад мутобиқ ба шахсони дар зербандҳои а) ва в) банди 2 Дастурамали мазкур пешбинигардида, амалӣ карда мешавад.

4. МАНБАИ АНДОЗ

13. Манбаи андози андозсупорандагон-корфармоёни дар зербанди а) банди 2 Дастурамали мазкур пешбинигардида, ҳамчун маблағи музди

меҳнат, подошпулӣ ва манфиатҳои дигаре муайян карда мешаванд, ки корфармоён барои давраи андоз ба шахсони воқеӣ мепардозанд.

14. Манбаи андози андозсупорандагони дар зербанди б) банди 2 Дастурамали мазкур пешбинигардида ҳамчун маблағи пардохтҳо, подошпулиҳо ва манфиатҳои муайян карда мешаванд, ки бе тарҳкунӣ ба шахсони воқеӣ дар давраи андоз ҷуброн карда мешаванд.

15. Манбаи андози андозсупорандагон-шахсони воқеии дар зербанди в) банди 2 Дастурамали мазкур пешбинигардида, ҳамчун маблағи музди меҳнат, пардохтҳо, подошпулӣ ва манфиатҳои дигаре муайян карда мешаванд, ки онҳо бе тарҳкунӣ дар давраи андоз мегиранд.

16. Манбаи андози соҳибкорони инфиродӣ, аз ҷумла аъзои хоҷагиҳои деҳқонии (фермерии) бе таъсиси шахси ҳуқуқии дар зербанди г) банди 2 Дастурамали мазкур пешбинигардида ҳамчун даромади умумӣ бе тарҳкунӣ муайян карда мешавад, ки чунин андозсупоранда дар давраи андоз дар шакли пулӣ ва (ё) асли (натуралӣ) аз фаъолияти соҳибкорӣ гирифтааст.

17. Барои шахсони воқеӣ-резидентҳо, ки ба намояндагиҳои дипломатӣ, консулии давлатҳои хориҷӣ, намояндагиҳои ташкилотҳои байналмилалӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ўҳдадориҳои худро ба сифати андозсупорандагон иҷро намеkunанд, дар асоси шартномаҳои (қарордодҳои) меҳнатӣ ва (ё) граждании ҳуқуқӣ кор иҷро мекунанд ва хизмат мерасонанд, манбаи андоз ҳамчун маблағи музди меҳнат, пардохтҳо ва дигар подошпулиҳои, ки дар давраи андоз бе тарҳкунӣ мегиранд, муайян карда мешавад. Маълумот дар бораи даромади ин шахсони воқеӣ ба мақоми ваколатдори давлатӣ ҳар семоҳа то санаи 15-уми моҳе, ки баъд аз семоҳаи сипаришуда фаро мерасад, аз ҷониби Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

18. Ҳангоми муайянкунии манбаи андоз ҳама гуна пардохтҳо ва подошпулиҳо, аз ҷумла подошпулиҳои муаллифӣ, ки ҳамчун объекти андозбандӣ муайян шудаанд, аз ҷумла пардохти пурра ё ҷузъии молҳои (корҳо, хизматрасониҳо, ҳуқуқҳои молумулкӣ ё ҳуқуқҳои дигари) барои шахсони воқеӣ муқарраргардида, ба истиснои имтиёзҳои дар боби 9 Дастурамали мазкур муайяншуда, ба ҳисоб гирифта мешаванд.

19. Ҳангоми ҳисобкунии манбаи андози пардохтҳо ва дигар подошпулиҳо дар шакли асли (натуралӣ) дар шакли молҳо (корҳо, хизматрасониҳо) арзиши чунин молҳо (корҳо, хизматрасониҳо) дар рӯзи супоридани онҳо (ҳисобкунӣ) дар асоси нархҳои (тарифҳои) бозории онҳо, ҳангоми танзими давлатии нархҳо (тарифҳо) ба чунин молҳо (корҳо, хизматрасониҳо) бошад, дар асоси нархҳои чаканаи танзимшавандаи давлатӣ истифода мешаванд.

5. МЕЪЁРҲОИ АНДОЗИ ИҶТИМОӢ

20. Меъёрҳои андоз барои андози иҷтимоӣ, ки ба буҷет пардохта мешавад барои суғуртакунандагон 25 фоиз ва барои суғурташудагон 1 фоизро ташкил медиҳад.

21. Барои шахсони воқеии ғаёлияти соҳибкории инфиродиро тибқи патент анҷомдиҳанда, аз ҷумла аъзои хоҷагиҳои деҳқонии (фермерии) бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ андозаи ҳадди ақали андози иҷтимоӣ дар қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №451 аз 31 августи соли 2012 муқаррар карда шудаанд.

22. Барои соҳибкорони инфиродии тибқи шаҳодатнома амалкунанда меъёри андози иҷтимоӣ ба сифати шахсони суғурташуда ба 1 фоизи манбаи андоз, ки дар банди 16 Дастурамали мазкур пешбинӣ гардидааст, вале на камтар аз андозаи ҳадди аксари андози иҷтимоӣ барои соҳибкори инфиродии тибқи патент ғаёлияткунанда муқарраршуда, новобаста ба андозаи даромади гирифташуда, баробар мебошад.

Мутобиқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №451 аз 31 августи соли 2012 маблағи калонтарини андози иҷтимоӣ барои соҳибкори инфиродии тибқи патент амалкунанда 150 сомониро ташкил медиҳад.

*Барои шаҳри Душанбе маблағии калонтарини андози иҷтимоӣ бо назардошти коэффисенти калонтарини минтақавӣ баробар ба 180 сомонӣ (150*1,2) мебошад. Бинобар ин, соҳибкорони инфиродие, ки дар шаҳри Душанбе ба қайд гирифта шудаанд ӯҳдадоранд ҳар моҳ чунин ҳисоббаробаркунӣ кунанд:*

*Даромади умумӣ барои моҳи тақвимӣ * 1% = маблағи андози иҷтимоӣ аз даромади умумӣ.*

Агар маблағи андози иҷтимоӣ аз даромади умумӣ ҳисобшуда аз 180 сомонӣ зиёд бошад ба буҷет маблағи андози иҷтимоӣ аз даромад ҳисобшуда пардохт карда мешавад:

Агар маблағи андози иҷтимоӣ аз даромади умумӣ ҳисобшуда аз 180 сомонӣ кам бошад ба буҷет маблағи андози иҷтимоӣ ба андозаи 180 сомонӣ пардохт карда мешавад.

Номи шаҳрҳо ва ноҳияҳо	Коэффисент ҳои минтақавӣ	Меъёри хурдтарини андози иҷтимоӣ (бо сомонӣ)
Шаҳри Душанбе	1,2	180
Шаҳрҳои Хучанд ва Қургонтеппа	1,15	172
Шаҳрҳои Истаравшан, Турсунзада, Кайроққум, Ваҳдат, Чкаловск; Марказҳои маъмурии ноҳияҳои Рӯдакӣ, Ҳисор, Б. Ғафуров	1,1	165
Шаҳрҳои Конибодом, Исфара, Кулоб, Сарбанд; Марказҳои маъмурии ноҳияҳои	1,0	150

Спитамен, Цабор Расулов, Ҷ.Румӣ, Данғара, Бохтар, Вахш		
Шаҳрҳои Роғун, Норақ, Табошар, Хоруғ; Марказҳои маъмурии ноҳияҳои Шаҳринав, Файзобод, Варзоб, Чиликул, Кумсангир, Панҷ, Кубодиён, Шаҳритус, А.Ҷами, Хуросон, Восеъ, Фархор, Мир Сайид Али Ҳамадонӣ, Ёвон, Ашт, Зафаробод, Мастчоҳ, Гонҷӣ, Н.Хусрав	0,85	127,5
Дигар шаҳрҳо ва марказҳои маъмурии дигар ноҳияҳо ва маҳалҳои деҳот	0,7	105

23. Барои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба намояндагиҳои дипломатии (консулии) давлатҳои хориҷӣ ва намояндагиҳои ташкилотҳои байналмилалӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон кор мекунанд ва хизмат мерасонанд ва андози иҷтимоиро мустақилона пардохт менамоянд, ки дар банди 17 Дастурамали мазкур пешбинӣ гардидаанд меъёри андози иҷтимоӣ ба сифати суғуртакунандагон дар ҳаҷми 25 фоиз ва ба сифати суғурташудагон 1 фоиз муқаррар карда мешавад.

Дар моддаи 33 Конвенсияи Венагӣ оид ба муносибатҳои дипломатӣ аз 18 апрели соли 1961, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон ба он 4 ноябри соли 1995 (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №184 аз 4.11.1995) ҳамроҳ шудааст, пешбинӣ шудааст, ки:

Моддаи 33

1. Ҳангоми риоя гардидани банди 3 моддаи мазкур қарор оид ба таъмини иҷтимоӣ, ки дар давлати буду бош амал мекунад нисбат ба хизматҳои дар давлати аккредитатсияшуда расонидашуда ба агенти дипломатӣ паҳн намешавад.

2. Истисноӣ дар банди 1 моддаи мазкур пешбинишуда, инчунин ба кормандони хонагӣ, ки танҳо дар хизмати агентҳои дипломатӣ мебошанд, бо чунин шартҳо паҳн мегардад,

а) ки онҳо шаҳрвандони давлати буду бош намебошанд ё дар он истиқомати доимӣ намекунанд,

б) ки ба онҳо қарор оид ба таъмини иҷтимоӣ, ки дар давлати аккредитатсияшуда ё давлати сеюм амал мекунад паҳн мегардад.

3. Агентони дипломатӣ кирокунандагони шахсоне, ки ба онҳо истисноӣ пешбинишудаи банди 2 моддаи мазкур паҳн намешавад, бояд ӯҳдадорӣ корфармоён, ки бо қарорҳои оид ба андози иҷтимоӣ, ки дар давлати буду бош амал мекунанд, вогузор шудаанд, иҷро намоянд.

Намояндагиҳои дипломатии (консулӣ) давлатҳои хориҷӣ, намояндагиҳои ташкилотҳои байналмилалӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ӯҳдадоранд талаботи Конвенсия ва Кодекси андозро иҷро намоянд ва андози иҷтимоиро аз даромадҳои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ситононанд/пардохт намоянд. Дар ҳолати иҷро накардани талаботи

Конвенсия ва Кодекси андоз оид ба пардохти андози иҷтимоӣ нисбат ба даромади шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки тибқи шартномаи гражданию ҳуқуқӣ кор ва ё хизмат мерасонанд, пас ӯҳдадорӣ доир ба пардохти андози иҷтимоӣ (бо меъёрҳои 1% ва 25%) ба чунин шахсон вогузор карда мешавад.

Пардохти маблағи андози иҷтимоӣ ва мӯҳлати пешниҳод намудани эълomia аз ҷониби чунин шахсон дар мӯҳлатҳои пешбиниамудаи банди 31 Дастурамали мазкур иҷро карда мешавад.

24. Барои мақсадҳои суғуртаи иҷтимоӣ, аз ҷумла таъмини нафақаи соҳибкорони инфиродӣ, аъзои хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ), ки шахсони ҳуқуқӣ нестанд ва шахсони дар бандҳои 21 ва 22 Дастурамали мазкур пешбинигардида маблағи умумии андози иҷтимоии мутобиқи муқаррароти фасли мазкур пардохтшуда 20 фоизи даромадери ташкил медиҳад, ки барои мақсадҳои суғуртаи иҷтимоӣ аз ҷониби шахсони воқеии дар боло нишондодашуда гирифта шудааст (эълomia шудааст). Дар ҳолати нокифоя будани собиқаи суғурта, маблағи умумии андози иҷтимоии барои тамоми давраи суғуртаи воқеии иҷтимоӣ пардохтшуда барои даврае амалигашта маҳсуб мешавад, ки он на камтар аз собиқаи ҳади ақали суғуртавии барои таъин намудани нафақаҳо ва шаклҳои дигари таъминоти иҷтимоӣ мутобиқи қонунгузорӣ дар бораи суғуртаи иҷтимоии давлатӣ муқарраршуда мебошад.

6. ДАВРАИ АНДОЗ, ТАРТИБИ ҲИСОБКУНӢ ВА ПАРДОХТАНИ АНДОЗ

25. Давраи андози иҷтимоӣ моҳи тақвими мебошад, агар дар Дастурамали мазкур тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

26. Маблағи андози иҷтимоӣ, ки ба буҷет бояд гузаронда шавад бо роҳи зарб задани манбаи андозбандӣ ба меъёрҳои дахлдори андоз муайян карда мешавад.

27. Андози иҷтимоӣ дар ҳолатҳои дар бандҳои а) ва б) бани 2 Дастурамали мазкур пешбинишуда, инчунин нисбат ба аъзои хоҷагии деҳқонӣ (фермерӣ) бе таъсис додани шахси ҳуқуқӣ мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи моддаи 125 Кодекси андоз то санаи 15-уми моҳе, ки пас аз давраи андозӣ фаро мерасад, ба буҷет гузаронда мешавад.

Мисол: Қурбонов (резиденти Ҷумҳурии Тоҷикистон) дар доираи шартномаи меҳнатӣ дар ҚДММ «А» ба сифати иқтисодчӣ кор мекунад. Кор дар ҚДММ «А» барои Қурбонов ҷои кори асосӣ мебошад. Барои моҳи январи соли 2013 ба ӯ ба андозаи 1000 сомонӣ музди меҳнат ҳисоб карда шудааст.

Ҳисоб намудани андози иҷтимоӣ:

$1000 * 25\% = 250$ – Аз музди меҳнати Қурбонов андози иҷтимоӣ ҳисоб карда шуд, ки аз ҷониби корфармо ба буҷет пардохт карда мешавад. Дар ин ҳолат ҚДММ «А» мутобиқи зербанди а) банди 2 ва банди 4 Дастурамали

мазкур ҳамчун сугуртакунанда ва Қурбонов мутоби зербанди в) банди 2 ва банди 6 ҳамин Дастурамал сугурташуда эътироф карда мешаванд.

$1000 * 1\% = 10$ сомонӣ – андози иҷтимоӣ аз даромад дар шакли музди меҳнати Қурбонов, ки аз ҷониби шахси пардохткунандаи даромад ситонида мешавад, яъне аз ҷониби ЧДММ «А».

Азбаски музди меҳнати ҳисобшудаи Қурбонов аз 140 сомонӣ зиёд мебошад барои мақсадҳои ҳисоб намудани андози даромад ду меъёр 8% ва 13% татбиқ карда мешавад.

Тартиби ҳисоб намудани андози даромад:

$1000 - 10$ (тарҳ оид ба андози иҷтимоии ситонидашуда) = 990

$(140 - 40$ тарҳи шахсӣ) * 8% = 8 сомонӣ, андози даромад аз 140 сомонӣ – бо меъёри 8%.

$990 - 140 = 850$;

$850 * 13\% = 110,5$ сомонӣ, андози даромад аз маблағи аз 140 сомонӣ зиёд, яъне аз 850 сомонӣ.

Маблағи андози даромад $8 + 110,5 = 118,5$ сомонӣ, ки бояд аз музди меҳнати ҳисобшуда ситонида шавад.

1000 (музди меҳнати ҳисобшуда) – 10 (андози иҷтимоӣ) – $118,5$ (андози даромад) = $871,5$ сомонӣ – музди меҳнати софи (тозаи) Қурбонов бо назардошти тарҳи андози даромад ва андози иҷтимоӣ.

Читавре, ки дар банди 27 Дастурамали мазкур нишон дода шудааст андози иҷтимоӣ (25% ва 1%) то санаи 15 моҳи минбаъдаи баъд аз давраи ҳисоботӣ, яъне дар мисоли мазкур то 15 феввали соли 2013 ба буҷет пардохт карда мешавад. Лекин мутобиқи талаботи қисми 3 моддаи 125 Кодекси андоз бояд чунин талабот ба инобат гирифта шавад:

«Шахсоне, ки андозро аз манбаи пардохт меситонанд (ҳисоб мекунанд), аз ҷумла шахсоне, ки барои пардохти музди меҳнат аз ташилотҳои қарзӣ маблағ мегиранд, вазифадоранд:

- андозҳои ситонидашударо (ҳисобшударо), аз ҷумла андози иҷтимоиро ба буҷет ҳамзамон бо гирифтани маблағҳо барои пардохти даромад дар шакли музди меҳнат, дар дигар ҳолатҳо – дар давоми 5 рӯзи корӣ баъди ба охир расидани моҳе, ки дар он пардохтҳо (маблағҳо) супорида шуда буданд, гузаронанд.».

Бинобар ин, агар Ҷамъият воситаҳои пулиро барои пардохти музди меҳнат аз ташилотҳои қарзӣ гирад, дар баробари гирифтани воситаҳои пулӣ барои музди меҳнат Ҷамъият вазифадор аст андози иҷтимоиро бо меъёрҳои 25% ва 1% ва андози даромадро пардохт намояд.

Зеро, ки мутобиқи қисми 4 моддаи 125 Кодекси андоз:

«Ба ташилотҳои қарзӣ додани маблағҳои пули нақд барои пардохти даромад дар шакли музди меҳнат бе пешакӣ ба буҷет аз ҷониби андозсупорандагон (агентҳои андоз) гузаронидани маблағи андоз аз даромад ва андози иҷтимоие, ки ба маблағи воситаҳои пули нақди дар боло пешбинигардида алоқаманд аст, манъ аст.».

28. Соҳибкорони инфиродие, ки тибқи патент фаъолият мекунанд, андози иҷтимоиро ҳамзамон бо гузаронидани маблағ ба бучет барои патент месупоранд. Соҳибкорони инфиродие, ки тибқи шаҳодатнома фаъолият мекунанд, барои давраи андоз то санаи 15-уми моҳе, ки баъд аз давраи ҳисоботӣ фаро мерасад, эълomiaи андозро аз рӯи шакли дар замимаи Дастурамали мазкур овардашуда пешниҳод намуда, дар ҳамин мӯҳлат маблағи андозро пардохт менамояд.

Мисол: Даромади умумии соҳибкори инфиродӣ Ибодов барои моҳи январ соли 2013, 3000 сомони ро ташикил дод.

Даромади умумӣ бо усули кассавӣ ҳисоб карда шуда, андози аксизӣ ва андоз аз фурӯши (нахи пахта ва алюминийи аввалияро) дар бар намегирад. Андозсупорандае, ки баҳисобгириро бо усули кассавӣ пеш мебарад, бояд даромадро дар санаи гирифтани он ҳисоб карда, тарҳи хароҷотро дар санаи амалӣ намудани он анҷом диҳад.

Лаҳзаи гирифтани даромад ҳангоми истифодаи усули кассавӣ инҳо мебошанд:

1. Агар андозсупоранда маблағҳои пулӣ гирад, пас лаҳзаи гирифтани даромад лаҳзаи гирифтани маблағҳои пулӣ нақд ва ҳангоми пардохти гайринақдӣ бошад, лаҳзаи ворид гардидани маблағҳои пулӣ ба суратҳисоби бонкии ӯ ё дигар суратҳисобе ба ҳисоб меравад, ки ӯ ихтиёрдорӣ карда метавонад ё ҳуқуқи аз он гирифтани маблағҳои мазкурро дорад.

2. Дар сурати бекор кардан ё пӯшонидани ӯҳдадорӣ молиявии андозсупоранда, аз ҷумла ҳангоми баҳисобгирии байниҳамдигарӣ, лаҳзаи гирифтани даромад лаҳзаи бекор кардан ё пӯшонидани ӯҳдадорӣ ба ҳисоб меравад.

3. Дар ҳолати дар мӯҳлати зиёда аз 6 моҳи тақвимӣ амалӣ нагардидани ҳисоббаробаркуниҳо барои молҳои (корҳои, хизматрасониҳои) аз ҷониби андозсупоранда таҳвилшуда, лаҳзаи гирифтани даромад бо усули кассавӣ ба андозсупоранда пардохтшуда ҳисобида мешавад ва ҳисоббаробаркунӣ дар моҳи пурраи тақвими охири анҷомдодашуда ҳисобида мешавад.

Ҳисоббаробаркунии андози иҷтимоӣ мутобиқи тартиби пешбининамудаи банди 23 Дастурамали мазкур чунин мебошад.

$3000 * 1\% = 30$ сомони – маблағи андози иҷтимоии аз даромади умумӣ ҳисобишуда;

Бо назардошти он ки 30 сомони аз 180 сомони (нишондиҳандаи дар банди 22 Дастурамали мазкур пешбинигардида) кам мебошад, пардохти андози иҷтимоӣ барои соҳибкори инфиродӣ Ибодова доир ба андози иҷтимоӣ барои моҳи январ 180 сомони ро ташикил медиҳад, ки онро ӯ бояд то 15 феввали соли 2013 пардохт намуда ва дар ҳамин мӯҳлат эълomiaи андози иҷтимоиро пешниҳод намояд.

29. Андозсупорандагон-шахсони ҳуқуқӣ, воҳидҳои алоҳидаи онҳо, муассисаҳои доимии гайррезидентҳо, соҳибкорони инфиродии тибқи

шаҳодатнома фаъолияткунандаи дар бандҳои а) ва б) банди 2 Дастурамали мазкур пешбинигардида эълומияи ягонаи андозии иҷтимоӣ ва андоз аз даромадро ба мақомоти андозии маҳалли бақайдгирии худ ҳармоҳа то санаи 15-уми моҳе, ки баъд аз моҳи ҳисоботӣ фаро мерасад, пешниҳод намуда, дар ҳамин муҳлат маблағи андозҳоро пардохт менамоянд.

30. Хоҷагиҳои деҳқонӣ (фермерӣ) бе таъсис додани шахси ҳуқуқӣ ҳар нимсолаи тақвими то санаи 15-уми моҳе, ки баъд аз нимсолаи ҳисоботӣ фаро мерасад, ба мақомоти андозии маҳалли баҳисобгириашон нисбат ба аъзои ин хоҷагиҳо эълумияи ягонаи андоз аз даромад ва андозии иҷтимоӣ пешниҳод намуда, дар ҳамин муҳлат маблағи андозҳоро пардохт менамоянд.

31. Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар бандҳои 17 ва 23 Дастурамали мазкур зикр шудаанд, ҳар семоҳа то санаи 15-уми моҳе, ки баъд аз семоҳаи ҳисоботӣ фаро мерасад, ба мақомоти андозии маҳалли баҳисобгирии худ (аз рӯи маҳали зист, аз рӯи ҷойгиршавии корфармо) эълумияи ягонаи андозии иҷтимоӣ ва андоз аз даромад пешниҳод намуда, дар ҳамин муҳлат пардохти андозҳоро таъмин менамоянд.

32. Нигоҳ доштани андоз аз даромад ва пардохт намудани андозии иҷтимоӣ аз даромадҳои аз буҷет маблағгузоришавандаи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар ташкилотҳои байналмилалӣ, муассисаҳои дипломатӣ, консулӣ ва дигар муассисаҳои ба онҳо баробаркардашуда ба ҳайси намояндаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа фаъолият менамоянд, ба таври марказонидашуда бо тартибе, ки Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар якҷоягӣ бо мақоми ваколатдори давлатӣ муайян кардаанд, анҷом дода мешаванд.

33. Андозии иҷтимоиро ба ҷои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар ташкилотҳои байналмилалӣ, намояндагиҳои дипломатӣ, консулӣ ва ташкилотҳои ба онҳо баробаркардашудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа дар хизмати давлатӣ қарор доранд, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар семоҳа ҳамчун корфармо то санаи 15-уми баъди семоҳаи ҳисоботӣ ҳисоб пешниҳод намуда, дар ҳамин муҳлат андозро меситонад.

34. Новобаста аз дигар муқаррароти Дастурамали мазкур андозии иҷтимоӣ нисбати шахсони воқеие, ки дар воҳидҳои махсуси шахсони ҳуқуқӣ кор мекунанд мутобики қонунгузориҳои буҷети Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти маблағҳои ин андозҳо байни буҷетҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ ба буҷети маҳали ҷойгиршавии воҳидҳои махсус пардохт карда мешаванд.

7. ДАРОМАДҲО ДАР ШАКЛИ МУЗДИ МЕҲНАТ

35. Ҳама гуна пардохтҳо, манфиатҳо ё подошҳо, аз ҷумла дар шакли моддӣ ва ғайримоддӣ, ки ба шахсони воқеӣ пардохт мешавад, новобаста ба шакл ва маҳалли пардохт даромаде ҳисоб мешавад, ки дар шакли музди меҳнат гирифта шудааст, аз ҷумла:

а) даромадҳо аз меҳнати кироя;

б) даромадҳо аз хизматрасонӣ (ичрои кор) мутобиқи шартномаи хусусияти граждании ҳуқуқӣ дошта ё бе чунин шартномаҳо, аз ҷумла подошпулиҳо аз шартномаҳои муаллифӣ, ба истиснои шартномаҳои, ки мавзӯи онҳо гузариши ҳуқуқи моликият ё ба дигар шахс додани ҳуқуқи молумулкӣ мебошад;

Мисол: *ҶДММ «А» ба шахси воқеӣ аз рӯи шартномаи муаллифӣ барои наишр намудан дар воситаҳои ахбори омма ба андозаи 500 сомонӣ подошпулӣ ҳисоб намуд. Мутобиқи банди 10 Дастурамали мазкур пардохт ва подошпулӣ мутобиқи шартномаҳои муаллифӣ барои шахсони сугурташуда ва ҳам барои сугуртакунанда объекти андози иҷтимоӣ эътироф карда мешаванд.*

Мутобиқи моддаи 125 Кодекси андоз ҶДММ «А» ҳамчун агенти андоз баромад менамояд, ки ба он ӯҳдадорихои ҳисоб намудан, ситонидан ва ба буҷети дахлдор гузаронидани маблағи андозҳои аз ҳамаи даромадҳои аз Ҷамъият гирифтаи шахси воқеӣ ҳисобшуда вогузор карда шудаанд.

Агентҳои андоз ӯҳдадоранд маблағи ҳисобшудаи андози даромад ва андози иҷтимоиро бевосита аз даромадҳои андозсупоранда ҳангоми амалан пардохт намудани онҳо ситонанд. Санаи амалан гирифтани даромад дар шакли подошпулии муаллифӣ, чун рӯзи пардохти подошпулӣ муайян карда мешавад.

Ҳисоб намудани андози иҷтимоӣ:

$500 * 25\% = 125$ сомонӣ – андози иҷтимоӣ аз подошпулии муаллифӣ ҳисоб карда шуд, ки аз ҷониби Ҷамъият ба буҷет пардохта мешавад.

$500 * 1\% = 10$ сомонӣ – андози иҷтимоӣ аз даромади муаллиф, ки аз ҷониби шахси даромад пардохткунанда, яъне ҶДММ «А» нигоҳ дошта мешавад.

в) даромадҳо аз меҳнати кироияи пешина, ки дар шакли нафақа ё дигар шакл гирифта мешаванд ё даромадҳо аз меҳнати кироияи минбаъда.

г) даромаде, ки андозсупоранда дар шакли музди меҳнат гирифтааст, шаклҳои зерини пардохти аспро (натуралиро) дар бар мегирад:

- пардохти музди меҳнат дар шакли асли (натуралӣ);

- арзиши молу мулк, ки ройгон дода мешавад. Арзиши корҳои (хизматрасониҳои) ройгон иҷрошуда дар ҳаҷми хароҷоте муайян карда мешавад, ки бинобар иҷрои чунин корҳо, хизматрасониҳо сарф шудаанд;

Мисол: *Ширкати сохтмони «А» дар моҳи январи соли 2013 ба ҳуқуқшиноси ширкат Рустамов ба андозаи 2000 сомонӣ музди меҳнат ҳисоб намуд. Дар ҳуди ҳамин моҳ ширкати сохтмони «А» аз ҳисоби худ таъмири хонаи ба Рустамов тааллуқдоштаро ройгон анҷом дод. Таъмири хона барои ширкати сохтмонӣ ба 3000 сомонӣ баробар шуд. Арзиши таъмири ройгонгирифта барои Рустамов бо мақсади андозбандӣ ҳамчун даромади ӯ дар шакли музди меҳнат баҳо дода (дониста) мешавад.*

Дар ин мисол даромади (музди меҳнати) Рустамов бо мақсади ҳисоб намудани андози иҷтимоӣ ва андози даромад барои моҳи январ 5000 сомонӣ. 2000 сомонӣ-музди меҳнати ҳисобшуда.

3000 сомонӣ - даромади дар шакли асли дар намуди таъмири ройғони хона аз тарафи ширкати сохтмони «А» (корфармо) гирифташуда.

Ҳисоби андози иҷтимоӣ:

$5000 * 1\% = 50$ сомонӣ – андози иҷтимоии Рустамов (шахси сугурташуда), ки аз ҷониби корфармо (сугуртакунанда) нигоҳ дошта мешавад ва ба буҷети давлат пардохт карда мешавад.

$5000 * 25\% = 1000$ сомонӣ, маблағи андози иҷтимоӣ, ки Ширкати сохтмони «А» ба сифати сугуртакунанда пардохт менамояд.

- аз ҷониби корфармо пардохт гардидани арзиши молҳо, иҷрои корҳо, хизматрасониҳо, ки корманд аз шахсони сеюм гирифтааст.

***Мисол:** Шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон Қурбонов дар ҚДММ «А» ҳамчун коргузор кор мекунад. Барои моҳи январи соли 2013 ба Қурбонов ба андозаи 1000 сомонӣ музди меҳнат ҳисоб карда шуд. ҚДММ «А» аз ҳисоби худ ҳуруқи кормандони худро ба оишхонаи дар наздикии Ҷамъият воқеъбуда пардохт мекунад. Арзиши як хӯрок 10 сомониро ташкил менамояд. Дар моҳи тақвими 22 рӯзи корӣ мебошад.*

Дар чунин ҳолат даромади (музди меҳнати) Қурбонов бо мақсади ҳисоб намудани андози иҷтимоӣ ва андози даромад 1220 сомонро ташкил менамояд:

1000 сомонӣ – музди меҳнат;

220 сомонӣ (22рӯз x 10 сомонӣ) даромади дар шакли асли дар намуди пардохти хӯрок аз ҷониби ҚДММ «А» (корфармо).

Ҳисоби андози иҷтимоӣ:

$1220 * 1\% = 12,20$ сомонӣ – андози иҷтимоии Қурбонов (сугурташуда), ки аз ҷониби корфармо (сугуртакунанда) нигоҳ дошта мешавад ва ба буҷети давлат пардохт карда мешавад.

$1220 * 25\% = 305$ сомонӣ, маблағи андози иҷтимоӣ, ки аз ҷониби ҚДММ «А» ба сифати сугуртакунанда пардохта мешавад.

36. Барои мақсадҳои банди 35 Дастурамали мазкур арзиши манфиати андозсупоранда ба маблағҳои зерин бо тарҳи ҳама гуна пардохтҳои худ андозсупоранда барои гирифтани ин манфиат баробар мебошад:

а) ҳангоми гирифтани қарз тибқи меъёри фоизи пасттар аз меъёри бозорӣ барои чунин намуди қарзҳо – маблағи баробар ба фоизҳое, ки бояд тибқи меъёри бозорӣ пардохт шаванд;

б) ҳангоми фуруҳтан ё ройгон додани молҳо, иҷрои корҳо ё хизматрасониҳо – арзиши бозории чунин молҳо, иҷрои корҳо ё хизматрасониҳо;

в) ҳангоми гирифтани кӯмак барои таҳсили корманд ё шахсони дар таъминоти ӯ қарордошта (ба истисноии барномаҳои тайёрӣ, ки бевосита ба

ичрои ӯҳдадориҳои корманд алоқаманданд) – барои кӯмакгиранда арзиши кӯмаки гирифташуда;

Мисол: *Исматов дар вазифаи сармуҳосиби ҶСП «А» кор мекунад. Бо мақсади баланд бардоштани дараҷаи ихтисоси худ, вай ба курси «Стандартҳои байналхалқии баҳисобгирии муҳосибӣ» номнавис шуд. Дониши дар ин курсҳо гирифташуда бевосита ба иҷрои ӯҳдадориҳои вазифавии ӯ алоқаманд мебошад.*

Арзиши курси омӯзишӣ 500 сомониро ташиқил менамояд. ҶСП "А" аз ҳисоби худ маблағи курси мазкурро пардохт намуд.

Дар ҳолати мазкур 500 сомонӣ ба даромади умумии Исматов бо мақсади ҳисоб намудани андози иҷтимоӣ дохил намешавад, чунки чунин курсҳо бевосита ба иҷрои ӯҳдадориҳои вазифавии ӯ алоқаманд мебошанд.

Агар Исматов курсҳои (барномаҳои, омӯзишҳои) бевосита ба корӣ (ӯҳдадориҳои вазифавии) ӯ алоқаманд набударо мегузашт ва ҶСП "А" (корфармо) маблағи ин курсҳоро (барномаҳоро, омӯзишҳоро) ҷуброн мекард, он гоҳ маблағи ҷуброн ба даромади умумии Исматов бо мақсади ҳисоб намудани андози иҷтимоӣ дохил карда мешуд.

г) дар ҳолати ба корманд ҷуброн кардани хароҷоте, ки бевосита ба меҳнати кирои ӯ алоқаманд нестанд – маблағи ҷуброн;

д) хангоми бахшидани қарз ё ӯҳдадории корманд дар назди корфармо – маблағи қарз ё ӯҳдадории бахшидашуда;

Мисол: *ҶСП «Актив» ӯҳдадории кормандро ба андозаи 10 000 сомонӣ дар назди Ҷамъият, ки қаблан ҳамчун қарз дода шуда буд, бахшид (аз эътибор соқит донист). Дар ин мисол маблағи қарзи бахшидашудаи (қарзи қаблан додашудаи) корманд, манфиати вай ҳисоб шуда, бо мақсади андозбандӣ бо андози иҷтимоӣ ва андози даромад ба даромади корманд дар шакли музди меҳнат дохил карда мешавад.*

е) хангоми пардохти подоши суғуртаи тибқи шартномаҳои суғуртаи ҳаёт ва саломатӣ ва дигар маблағҳои шабеҳ аз ҷониби корфармо – арзиши чунин подоши суғуртаи ё маблағҳо барои корфармо;

Мисол: *ҶДММ «А» бо ташиқилоти суғуртаи ба манфиати коргари худ шартномаҳои суғуртаи ихтиёрии ҳаёт баст ва ҳаққи суғуртавино (подоши суғуртавино) ба андозаи 1000 сомонӣ пардохт намуд.*

Доир ба ин амалиёт манфиатгиранда корманди ширкат мебошад, ки ба ғоидаи ӯ суғуртаи ихтиёри анҷом дода шудааст.

Маблағи манфиати корманд ба 1000 сомонӣ баробар аст, ки ба даромади корманд дар шакли музди меҳнат дохил шуда, бо андози иҷтимоӣ ва андози даромад андозбандӣ карда мешавад.

ё) дар дигар ҳолатҳо – арзиши бозории манфиат.

37. Даромади умумии корманд ҷуброни хароҷоти сафарҳои хизмати ро мутобиқи меъёрҳои дар санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдор муқарраршуда, инчунин ҷуброни хароҷоти сафарҳои хизмати ро аз ҷониби ташкилотҳои байналмилалӣ ва муассисаҳои онҳо, фондҳо, ташкилотҳои ғайриҳуқуматӣ – ғайрирезидент аз ҳисоби маблағҳои шахсони дар боло номбаршуда дар бар намегирад.

38. Даромади умумӣ пардохтҳои намояндагӣ ва дигар хароҷоти шабехро (барои гузаронидани чашнҳо, ҷойгиронии меҳмонон ва ғайра), ки шахси воқеӣ гирифтааст, дар бар намегирад.

39. Талаботҳои, ки дар бандҳои 35 ва 36 Дастурамали мазкур оид ба пардохти моддӣ (ғайримоддӣ), арзиши ғайридаҳо, пардохтҳо ва хароҷоти корфармо ба ғайридаи шахсони воқеӣ, номбар шудаанд маблағи андози аксиз, андоз аз арзиши иловашуда ва ҳама гуна дигар андозеро дар бар мегиранд, ки корфармо бояд вобаста ба аҳди арзишдошта пардохт намояд.

8. ДАРОМАДҲОИ ШАХСИ ВОҚЕӢ АЗ ФАЪОЛИЯТЕ, КИ БА МЕҲНАТИ КИРОЯ МАНСУБ НЕСТ

40. Даромадҳои зерин аз фаъолияти ғайресоҳибкорӣ шахси воқеӣ даромади шахси воқеӣ аз фаъолияти мебошад, ки ба меҳнати кироя мансуб нест:

а) даромади ғойизҳо;

б) суди сахмияҳо (дивидендҳо);

в) даромад аз иҷораи (кирояи) молу мулк ва (ё) афзоиши арзиш аз ғайриғойи молу мулк;

г) роялти;

д) маблағи қарзи ба андозсупоранда бахшидаи қарздиҳанда.

41. Ба даромадҳои шахси воқеӣ аз фаъолияти, ки ба меҳнати кироя мансуб нест, инчунин ҳама гуна манфиате, ки аз ҷониби он гирифта шудааст ва (ё) дигар даромадҳо, ба истиснои даромад дар шакли музди меҳнат ва (ё) даромад аз фаъолияти соҳибкорӣ инфиродӣ низ мансуб мебошанд.

42. Даромадҳои, ки ба кори кирояи дар банди 40 Дастурамали мазкур зикр гардидаанд, дохил намешаванд, ба истиснои роялти ва қарз бахшидаи корфармо ба корманди худ, агар онҳо бо кори кироя алоқаманд бошанд объекти андозбандӣ эътироф карда намешаванд ва бо андози иҷтимоӣ андозбандӣ карда намешаванд.

9. ИМТИӢЗҲОИ АНДОЗ

43. Аз супоридани андоз озод карда мешаванд:

а) даромади шахсони воқеие, ки шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон

набуда, барои намояндагихои дипломатӣ ва (ё) консулии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар хориҷа корхоро иҷро мекунанд ва хизмат мерасонанд;

б) даромади шахрвандони давлатҳои хориҷӣ аз кироҷорӣ дар доираи татбиқи лоиҳаҳои сармоягузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

в) даромад аз фаъолияти расмӣ дипломатӣ (консулӣ) ва фаъолияти ба он баробаркардашудаи шахсе, ки шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон намебошад, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон;

г) арзиши молу мулк дар шаклҳои асли (натуралӣ) ва (ё) пулӣ, ки аз шахсони воқеӣ ҳамчун мерос ё тӯҳфа гирифта шудаанд, ба истиснои даромадҳое, ки аз ҳисоби ин молу мулк гирифта шудаанд, аз ҷумла маблағҳое, ки ба ворисони (ворисони ҳуқуқӣ) муаллифони асарҳои илмӣ, адабӣ, санъат, инчунин барои кашшофӣ, ихтироҷорӣ ва намунаҳои саноатӣ пардохт мешаванд;

д) арзиши тӯҳфаҳои аз шахсони ҳуқуқӣ гирифташуда, инчунин ҷоизаҳои (бурдҳои) дар озмунҳо ва мусобиқаҳо гирифташуда, аз ҷумла дар шакли пулӣ, ки агар:

- арзиши тӯҳфаҳои аз шахсони ҳуқуқӣ гирифташуда, ки аз 100 нишондиҳанда барои ҳисобҳо дар як сол зиёд нест;

- арзиши ҷоизаҳои (бурдҳои) дар намоишҳо ва мусобиқаҳои байналмилалӣ гирифташуда, ки аз 500 нишондиҳанда барои ҳисобҳо дар як сол зиёд нест;

- арзиши ҷоизаҳои (бурдҳои) дар озмунҳо ва мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ гирифташуда, ки аз 100 нишондиҳанда барои ҳисобҳо дар як сол зиёд нест.

е) нафақаҳои давлатӣ ва суғуртавӣ стипендияҳои давлатӣ, ёрдампулиҳои давлатӣ ва ҷубронпулиҳои давлатӣ;

ё) алиментҳо аз шахсоне, ки онро мегиранд, маблағҳое, ки барои супоридани хун, шири модарӣ ва дигар кӯмакҳои ба донорҳо додашаванда.

ж) пардохтҳои якдафъаина ва кӯмаки моддӣ аз ҳисоби буҷет, ки мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дода мешаванд, маблағҳои аз ҷониби корфармо ба шахси воқеӣ - резидент пардохтшавандаи хароҷоти сафарҳои хизматӣ аз рӯи меъёрҳои муқарраршуда, маблағи ҷуброни хароҷоти сафарҳои хизмати аз ҷониби ташкилотҳои байналмилалӣ ва муассисаҳои онҳо, фондҳо, ташкилотҳои ғайридавлатӣ - ғайррезидент аз ҳисоби маблағҳои ин шахсони дар боло номбаршуда, инчунин кӯмаки башардӯстона (гуманитарӣ) ва кӯмаки эҳсонкорӣ, аз ҷумла ҳангоми офатҳои табиӣ.

з) афзоиши арзиш ҳангоми фурӯш ё дигар шакли бегона кардани:

- биноҳои (хуҷраҳои) истиқоматӣ, ки на кам аз 3 сол ҷойи зисти (истиқомати) асосии андозсупоранда то бегона кардан қарор дошта бошанд;

- дигар объектҳои ғайриманқул, ки на кам аз 2 сол то санаи бегона кардан дар моликияти андозсупоранда қарор дошта бошанд.

и) афзоиши арзиш ё дигар шакли бегона кардани молу мулки манкул, ба истиснои:

- молу мулке, ки аз ҷониби андозсупоранда барои фаъолияти соҳибкорӣ истифода бурда мешавад;

- фурӯши воситаҳои нақлиёти механикӣ ва ядакҳо, ки бояд ба қайди давлатӣ гирифта шаванд ва на камтар аз як сол то санаи бегона кардан дар моликияти андозсупоранда қарор дошта бошанд;

- моликияти қиматноки таърихӣ (антиквариат).

к) маблағи ҷоизаҳо ва мукофотҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

л) пардохтҳои суғуртавие, ки тибқи шартномаҳои дорои хусусиятҳои чамъшаванда ва баргардонидашаванда дар доираи маблағҳои аз ҷониби шахси воқеӣ ба ҳисоби ҷунин шартномаҳо пардохтшуда ва пардохтҳои суғуртавие, ки дар натиҷаи фавти шахси суғурташуда гирифта шудаанд;

м) маблағҳои маош, подошпулиҳо ва дигар маблағҳои пардохтшуда вобаста ба адои хизмат (ичрои ўҳдадорихои мансабӣ) ба хизматчиёни ҳарбӣ, шахсони ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи системаи вазоратҳои мудофия, корҳои дохилӣ (ба истиснои Хадамоти давлатии “Муҳофиза”), мақомоти давлатии амнияти миллӣ, оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани, воҳидҳои ҳифзи ҳуқуқи мақомоти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия, мақомоти гумрук, Агентии назорати маводи нашъовар, Гвардияи миллӣ, системаи иҷрои ҷазои ҷиноятии Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

н) бурдҳо аз вомбаргҳои давлатӣ ва лотереяҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон баровардааст, дар ҳаҷми на зиёда аз 50 сомони ба як вомбарг ё лотерея;

о) кӯмаки иҷтимоии суроғавӣ, ёрдампулӣ ва ҷубронпулиҳо, ба истиснои пардохтҳо вобаста ба музди меҳнат, ки аз ҳисоби маблағҳои буҷети давлатӣ тибқи ҳаҷм ва тартиби муайяннамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дода мешаванд;

п) ҷуброни зарари ҷисмонӣ ё дигар намуди зарари ба саломатии корманд вобаста ба иҷрои ўҳдадорихои меҳнатиаш ё хизматиаш расонидашуда, мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

р) арзиши либоси махсус ва (ё) либоси расмӣ ва пойафзол, воситаҳои ҳифзи инфиродӣ ва кӯмаки аввалияи тиббӣ, собун, воситаҳои безараркунанда, шир ё дигар маҳсулоти истеъмолии ба онҳо баробари барои истеъмоли таботатию профилактикӣ додашуда тибқи меъёрҳо ва вобаста ба соҳаҳои фаъолият, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар шудаанд;

с) пардохтҳои суғуртавӣ тибқи шартномаҳои суғуртаи ҳатмии масъулияти корфармо (аз ҳисоби маблағҳои корфармо) барои расонидани (ҳангоми расонидани) зарар ба ҳаёт ва саломатии корманд ҳангоми иҷрои ўҳдадорихои меҳнатӣ (хизматӣ);

т) маблағи ҷуброни зарари моддӣ, ки бо қарори суд муқаррар карда шудааст.

10. БАҲИСОБГИРИИ ПАРДОХТҲОИ ДАВЛАТӢ ВА КӢМАКПУЛИҲО АЗ АНДОЗИ ИҶТИМОӢ

44. Мутобиқи моддаи 21 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ» бо мақсади назорати дурусти ҳисоб ва пардохти саривақтии пардохтҳои кӯмакпулиҳои суғуртаи иҷтимоӣ аз ҷониби суғуртакунанда бевосита дар корхона, ташкилот ва муассисаҳо аз намояндагони корфармо, кумитаи иттифоқи касаба ё мақомоти дигари намояндагии кормандон комиссия таъсис дода мешавад, ё барои суғуртаи иҷтимоӣ шахси ваколатдор интихоб карда мешавад.

45. Номгӯи кӯмакпулиҳои иҷтимоӣ, ки бояд бевосита аз тарафи ҷои кори шахси суғурташуда пардохта шаванд, ки ба ҳисоби пардохти андози иҷтимоӣ ба ҳисоб гирифта мешаванд дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи суғуртаи давлатии иҷтимоӣ» пешбинӣ гардидаанд.

46. Қоидаҳои муқаррар ва пардохт намудани нафақаҳои иҷтимоӣ барои соҳибкорони инфиродии дар асоси патент ё шаҳодатнома фаъолияткунанда бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти №117 аз 3 марти соли 2011 «Оид ба таъин ва падохти кӯмакпулиҳои иҷтимоӣ барои соҳибкорони инфиродӣ» тасдиқ карда шудаанд.

47. Қоидаҳои таъин ва пардохти кӯмакпулиҳои иҷтимоӣ барои шахсони дар бандҳои 17 ва 32 Дастурамали мазкур зикргардида, аз он ҷумла аъзоёни хоҷагии деҳқонӣ (фермерӣ) бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ бо пешниҳоди Агентии давлатии суғуртаи иҷтимоӣ ва нафақа аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

11. НАЗОРАТИ ПАРДОХТИ АНДОЗИ ИҶТИМОӢ ВА ҶАВОБГАРӢ

48. Назорати пардохти андози иҷтимоӣ аз ҷониби мақомоти андоз анҷом дода мешавад.

49. Шахси ҳуқуқӣ, филиал ва намояндагии шахси ҳуқуқии хориҷӣ, муассисаи доимии ғайрирезидент ва соҳибкори инфиродӣ, ки дар давоми соли тақвимӣ ба манфиати дигар шахсон пардохтҳо анҷом медиҳанд, ӯҳдадоранд иттилооти дахлдорро оид ба пардохтҳо тибқи тартиб ва дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ дар мувофиқа бо Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти андоз пешниҳод намоянд.

50. Андозсупорандагон, намояндагони онҳо ва шахсони манасабдор, инчунин агентҳои андоз барои ба таври лозима иҷро накардани талаботи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи Кодекси андоз ва дигар қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгар мебошанд.